

Yleisten kirjastojen

VALTAKUNNALLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ (VAKE)

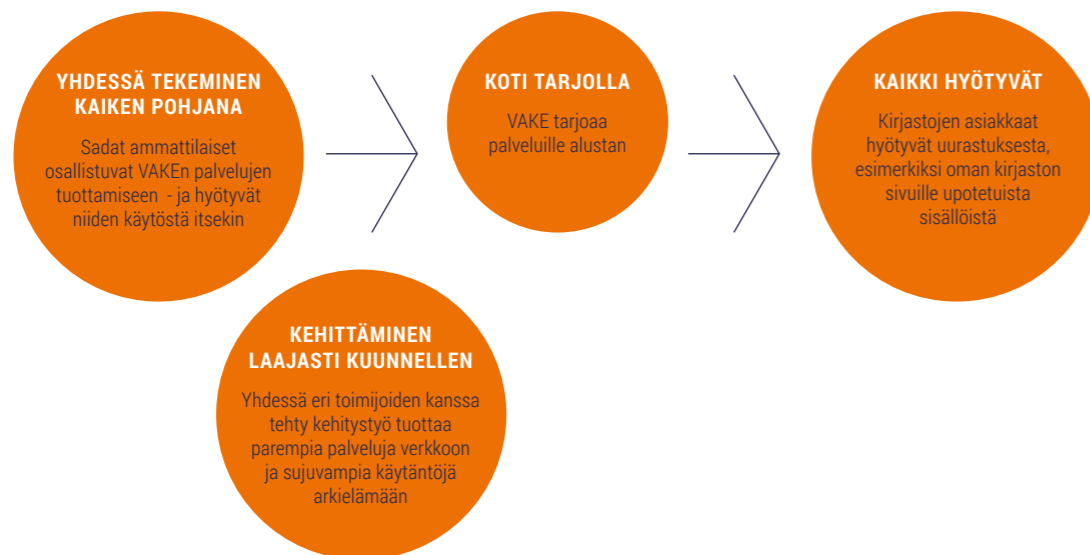
VALTAKUNNALLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

KIRJASTOT.FI

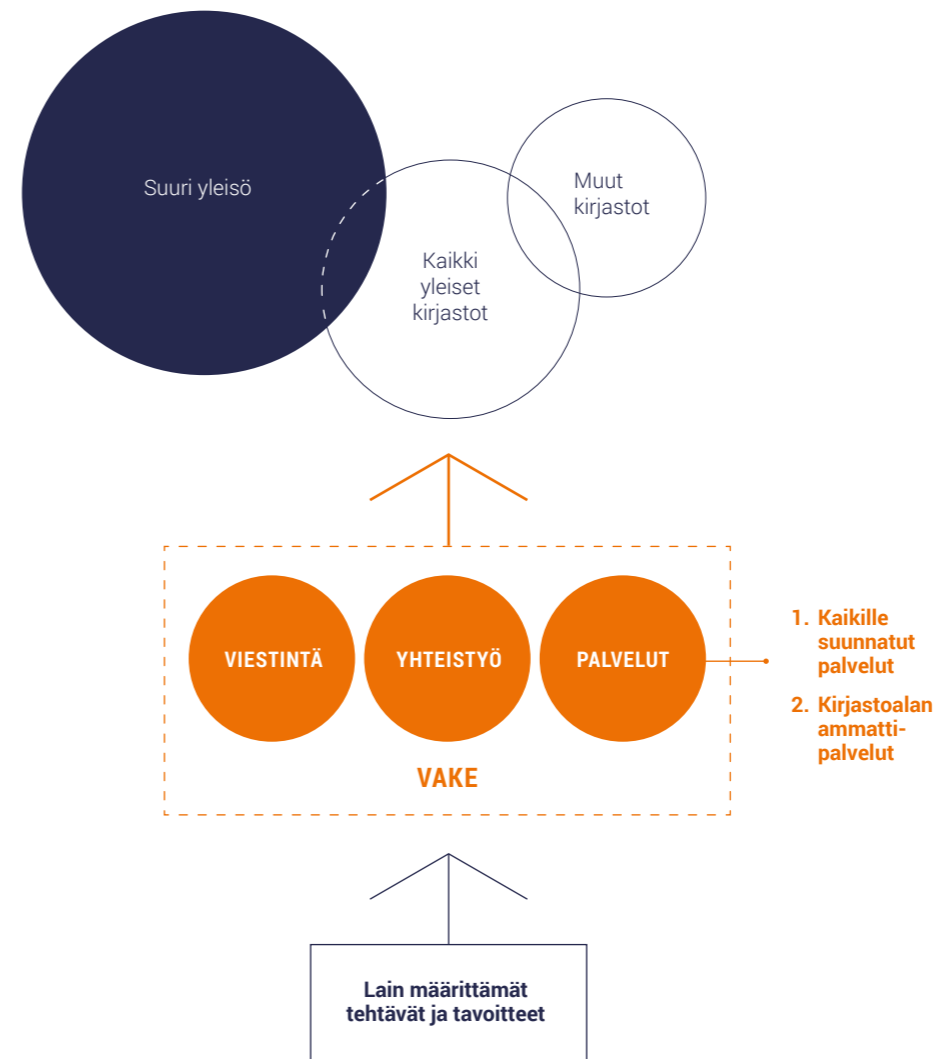
Mitä ja kenelle?

- Valtakunnalliset kehittämispalvelut eli VAKE tuottaa ja kehittää verkkosisältöjä, alusta- ja rajapintapalveluja, viestintää ja muita palveluja koko maan yleisten kirjastojen käyttöön.
- Lisäksi VAKE edistää ja tukee kirjastojen välistä yhteistyötä ja kansainvälistä viestintää.
- Kirjastolaki (2016) määrittelee VAKEn näin: ”Yleisten kirjastojen toiminnan tasapuoliseksi tukemiseksi **valtakunnallisella kehittämistehtävällä** toteutetaan **yleisten kirjastojen yhteisiä palveluja** ja **edistetään yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa**” (29.12.2016/1492 7 §).
- VAKEn tehtävää hoitaa Helsingin kaupunginkirjasto ja sen toimintaa rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Yhteistyötä ja yhteisiä palveluja

Palveluja ja tietokantoja tuotetaan ja kehitetään yhdessä muiden kirjastojen ja keskeisten sidosryhmien kanssa, kuntien digitalisaatiokehitys huomioiden. Niistä myös pyritään saamaan yhteensopivia verkon muiden palvelujen kanssa. Näin yksittäisten kirjastojen ei tarvitsisi tehdä kaikkea itse.

Tiesitkö?

60 €

yleisten kirjastojen toimintaan käytettiin 60€/asukas (v. 2019)

853

yleistä kirjastoa Suomessa (v. 2019)

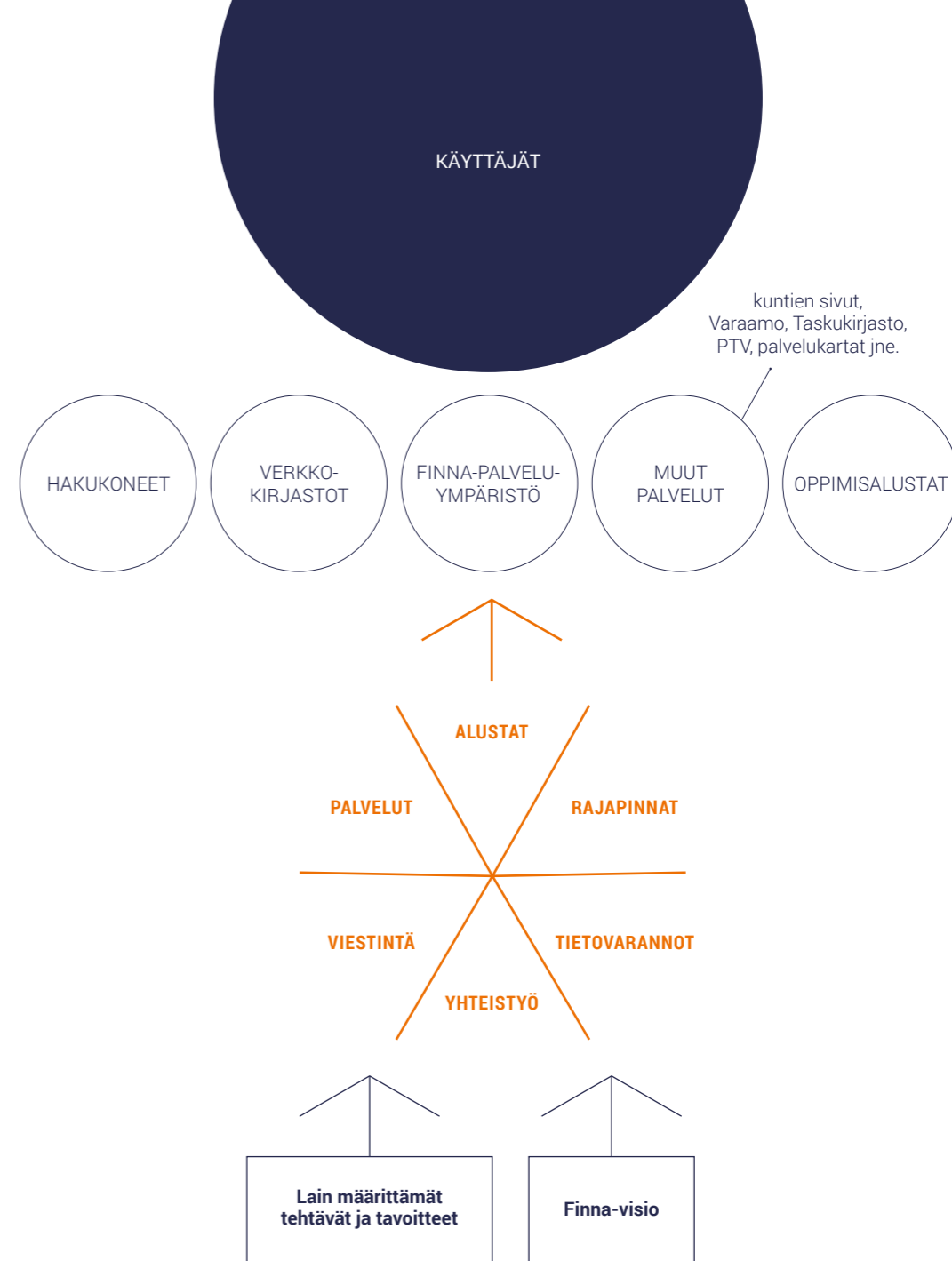
Sanottua

"Kirjastot.fi on minulle ammatillisesti tärkeä sivusto."

(Käyttäjätutkimus 2019)

Yhteistyöstä hyöttyy myös suuri yleisö

- Tiivis yhteistyö kansallisissa yhteyksissä on tärkeää. VAKE on mukana osaltaan toteuttamassa Finna-visiota.
- Finna.fi on Kansalliskirjaston palveluympäristö, jossa museoiden, arkistojen ja kirjastojen aineistot ovat kaikkien saatavilla. Finna on myös suosittu verkkokirjastoalusta.

Yleisten kirjastojen ammattiväki palvelujen suurkuluttajina

VAKE tarjoaa kirjastojen ammattipalveluja:

- ➔ Tieto
- ➔ Työvälineet
- ➔ Viestintäpalvelut
- ➔ Kommunikaatiokanavat
- ➔ Vaikuttavuuden arvioinnin palvelut
- ➔ Alan kehityksen seuranta
- ➔ Täydennyskoulutuksen tuki
- ➔ Kirjastojen yhteistyön ja verkostoitumisen edistäminen
- ➔ Vaikuttaminen alan työryhmissä
- ➔ Verkottuminen alan ulkopuolelle

Sidosryhmätyö on VAKElle elinehto, ja se hyödyttää kaikkia kirjastoja. VAKE toimii myös yhdysiteenä kirja-alan toimijoihin sekä arkisto- ja museosektoriin.

Tiesitkö?

+500 %
kirjastojen omatoimiaika (2015–2019)

+10 %
lasten lainaukset kaikissa kirjastoissa (2015–2019)

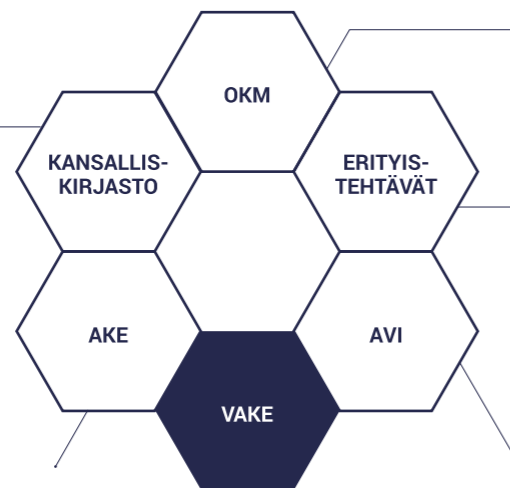
+390 %
e-lehtien käyttökerrat (2015–2019)

Kansallinen pelikenttä

VAKEn yhteistyö toimii monella tasolla.

Kansalliskirjaston tehtävänä on **kehittää ja tarjota kansallisia palveluja yliopistojen kirjastoille, yleisille kirjastoille, ammattikorkeakoulu-kirjastoille ja erikois-kirjastoille sekä edistää kirjastoalan kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä.** (24.7.2009/558 70 §)

Alueellisella kehittämis-tehtävällä luodaan edellytyksiä toimialueen yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumiselle. Kehittämis-tehtävällä **tuetaan toimialueen yleisten kirjastojen kehittämistä ja henkilöstön osaamista sekä edistetään yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa.** (29.12.2016/1492 8 §)

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö rahoittaa ja säätelee.

Erityisiä tehtäviä saamenkielisen, venäjänkielisen ja monikielisen kirjaston ylläpitäminen sekä lasten ja nuorten lukemista ja lukutaitoa edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallinen erityistehtävä. (minedu.fi)

Aluehallintovirastot seuraavat ja edistävät kirjastojen toimintaa ja arvioivat kirjastopalvelujen saatavuutta ja laatua. (avi.fi; 20.11.2009/896 4 §)

Tiesitkö?

2 milj.

asiakasta lainasi kirjastosta (2019)

53,7 milj.

Kirjastossa käytiin yhteensä 53,7 miljoonaa kertaa (2019)

40 000

tapahtumaa (2019)

VAKEn palveluiden valitut palat

Verkkosisällöt ja -palvelut, jotka tuotetaan yhdessä alan toimijoiden kanssa, ovat tunnetuin osa VAKEn toimintaa. Monien palvelusäiltöjen esittäminen ja jakaminen upokkeiden, syötteiden ja erilaisten rajapintojen avulla on mahdollista kirjastojen verkkopalveluissa ja sosiaalisessa mediassa.

Biblioteken.fi on laaja kokonaisuus, joka kokoaa samaan paikkaan ruotsinkieliset kirjastoressurit ja ajankohtaiset ilmoitukset.

Digi.kirjastot.fi-palvelu sisältää yleisten kirjastojen digitoimia aineistoja, mm. kotiseutukokoelmien helmiä sekä harvinaisia aineistoja. Palvelu täydentää kansallista digitointia ja sitä käytetään eniten Finna.fi:n kautta.

Kirjasampo.fi on laaja kirjallisuuspalvelu, jonka keskeisiä osia ovat suomalaisen kirjallisuuden tietokanta, ajankohtaiset artikkelit, kirjavinkit vanhempaankin kirjallisuuteen ja blogilistaukset. Myös ruotsiksi.

Kirjastot.fi on kirjastoammattilaisten maanlaajuinen tiedotus- ja koulutusinfokanava. Täältä voit tilata ajankohtaiset uutiset ja ilmoitukset sekä seurata koulustarjontaa Kirjastoalan kouluskalenterissa. Sivustolta löydät myös mm. koostetut tiedot valtakunnan kirjastotilastoista ja -hankkeista.

Makupalat.fi on ammattilaisten valitsemien verkkotiedonlähteiden hakemisto tiedonhaun avuksi. Voit selailla sisältöä aiheen mukaan ja hakea monipuolisilla hakuvaihtoehdoilla. Myös ruotsiksi.

Tilastot.kirjastot.fi on paikka, minne koostetaan laajat vuositilastot jokaisesta Manner-Suomen yleisestä kirjastosta. Mukana näppärä visualisointimahdollisuus. Myös ruotsiksi ja englanniksi.

eKirjasto.kirjastot.fi:stä löydät kaikkien yleisten kirjastojen e-kirjat, äänikirjat ja e-lehdet yhdellä haulla. Eri musiikki- ja elokuvapalvelut ovat mukana, ja voit etsiä luettavaa ja kuunneltavaa eri aihealueilta. Myös ruotsiksi ja englanniksi.

Fono.fi on Yleisradion äänitetietokannan hakupalvelu, josta voit etsiä tekijöitä, kappaleita ja aiheita. Myös ruotsiksi.

Kirjastohakemistosta/Kirkannasta löydät kaikkien yleisten kirjastojen perustiedot – aukioloajat, sijainti ym. – jotka myös päivittyvät suoraan kirjastojen sivustoille kautta maan. Moni oppilaitos- ja erikoiskirjasto on hakemistossa myös mukana. Myös ruotsiksi ja englanniksi.

Kirjastokaista.fi on kirjastojen yhteinen netti-tv, josta löydät videoita, radio-ohjelmia ja podcasteja kirjallisuudesta ja kirjastoista sekä niiden palveluista. Lisäksi Kirjastokaista toimii koulutuskanavana mm. kirjastoammattilaisille, alan opiskelijoille ja opettajille. Myös ruotsiksi ja englanniksi.

Libraries.fi esittelee yhdellä silmäyksellä tämän päivän yleisen kirjaston peruselementit ja keskeiset piirteet. Sivusto haluaa kertoa kansainväliselle kirjastoyleisölle perussyyt sille, miksi Suomessa on maailman parhaat kirjastot.

Kysy kirjastonhoitajalta on suomalaisten kirjastojen yhteinen verkkotietopalvelu. Palvelussa vastataan asiakkaiden kysymyksiin kirjaston asiantuntemuksella, tarjoamalla lähteitä ja myös opastamalla tiedonhaussa. Vastaus luvataan kolmen vuorokauden kuluessa. Myös ruotsiksi ja englanniksi.

Musiikkikirjastot.fi tarjoaa kattavan paketin ajankohtaisia artikkeleita, vinkkejä ja tietoa. Musiikin tiedonhaku -osiosta löydät kirjastojen ja muiden musiikkitahtojen tietokantoja ja kotisivuja, myös ulkomaisista kirjastoista ja arkistoista. Sivustoon kuuluu myös laaja musiikkiblogi Levyhyllyt sekä Kysy musiikista -palvelu.

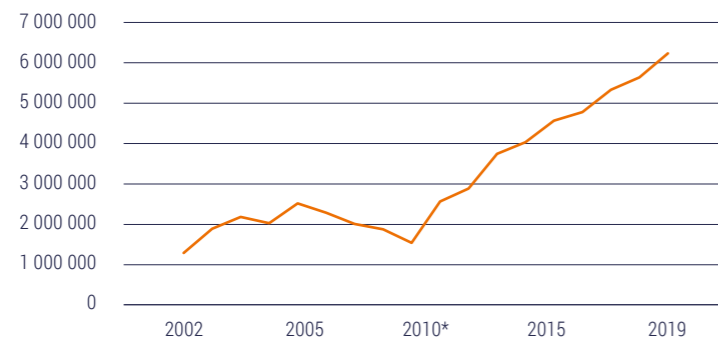

Sivupiiri (kirjasampo.fi/sivupiiri) esittelee kotimaista ja käännettyä lasten- ja nuortenkirjallisuutta päivän täkyjen ja vinkkihyllyjen muodossa sekä uutisoi lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyvistä ilmiöistä, tapahtumista ja palkinnoista. Myös ruotsiksi.

Kirjastot.fi on löytänyt yleisönsä

- Kirjastot.fi:n ensimmäinen versio, Suomen Yleisten Kirjastojen Etusivu eli SYKE, perustettiin vuonna 1995. Sitten sen palvelut ovat laajentuneet moninkertaisiksi.
- Sosiaalinen media on kauan ollut Kirjastot.fi -palveluiden aktiivikäytössä. Yli 20 some-tiliä löytyy kolmella kielellä Facebookista, Twitteristä, Instagramista ym.

Kirjastot.fi-palvelut – istuntojen määrä 2002–2019

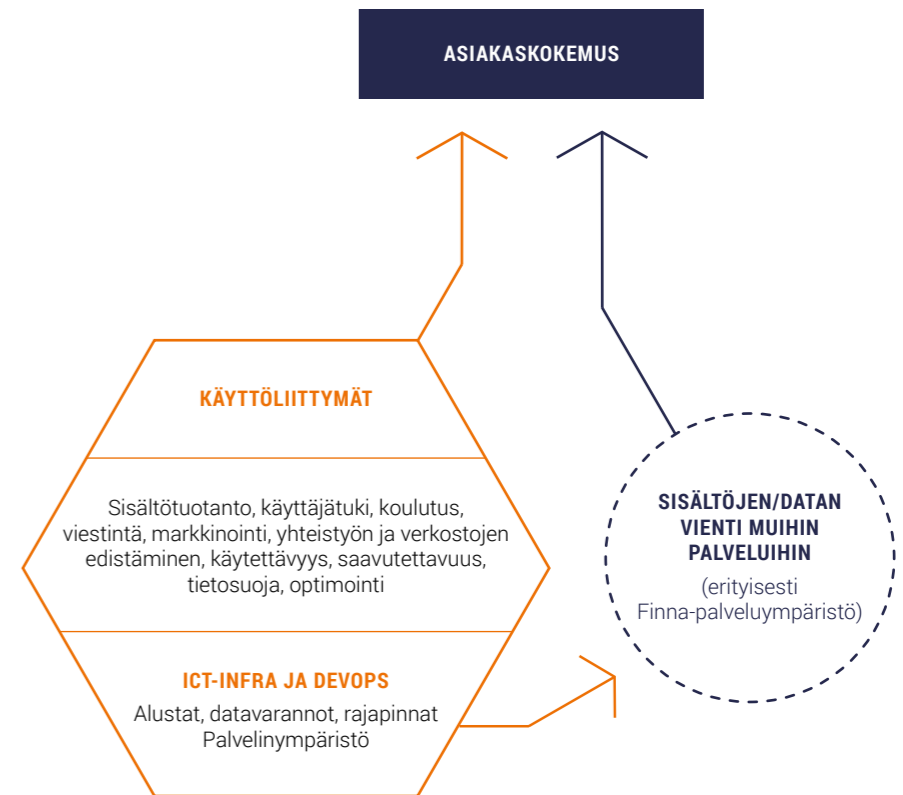

Palvelujen laajuus on vaihdellut vuosien varrella. Aikaisemmat tilastot (1997–2001) eivät ole yhteensopivia. Lähde: Google Analytics

* WTM-tilastoja käytettiin osittain vuoteen 2010 asti

VAKE:n verkkopalveluiden tasoja

Sanottua

"Palvelu, jonka potentiaali pitäisi tuoda tehokkaammin esille."

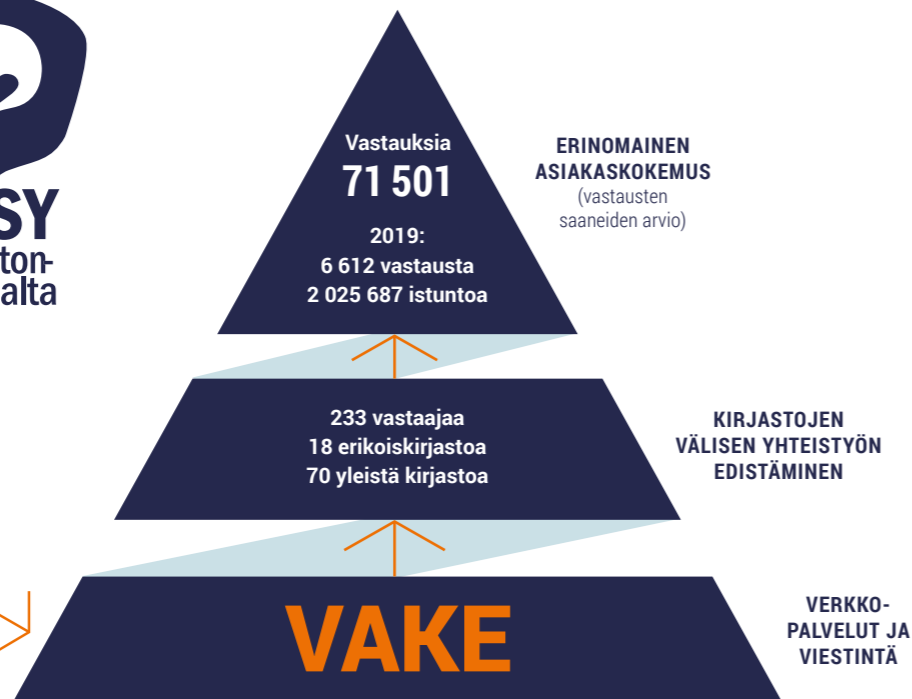
(Käyttäjätutkimus 2019)

Kirjastojen yhteinen palvelu

Kysy kirjastonhoitajalta on kirjastojen yhteinen palvelu, joka havainnollistaa VAKEn monia rooleja.

- Tekniikan ylläpito ja kehittäminen
- Käyttöliittymät, saavutettavuus
- Tuki vastaajille
- Vastaamisen koordinaatio ja toimitustyö
- Koulutus ja ohjeistus vastaajille
- Viestintä ja markkinointi

Käyttäjätutkimus 2019

Erittäin tarpeellinen	52 %
Tarpeellinen	35 %
Käyttökelpoinen, mutta ei välttämätön	11 %
Tarpeeton	1 %
En osaa sanoa	1 %

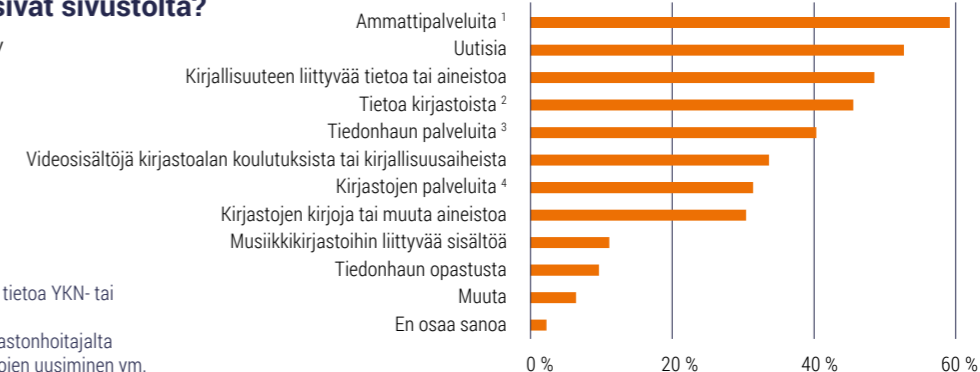
69 %
aktiivikäyttäjistä*
pitää sivustoa
hyvänä tai oikein
hyvänä

* vähintään viikoittain käyvät kirjasto-ammattilaiset

"Hienoa, että meillä on tällainen valtakunnallinen palvelu."

Mitä vastaajat etsivät sivustolta?

Kirjastot.fi-käyttäjäkysely
19.11. – 9.12.2019

¹ esim. työpaikat, materiaalit
² esim. tilastoja, hanketietoja, tietoa YKN- tai AKE-toiminnasta
³ esim. Makupalat.fi, Kysy kirjastonhoitajalta
⁴ yhteys- ja palvelutiedot, lainojen uusiminen ym.

VAKE 2020

VAKE on vahva verkostotoimija, kehittäjä
ja kirjastojen yhteinen tuki

Yhteystiedot:
toimitus@kirjastot.fi
puh. 09 310 85280
kirjastot.fi/info

VALTAKUNNALLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

Kansi: Brooke Cagle Muut kuvat: Ilkka Vuorinen

